

2002 SONRASI TARIM POLİTİKA VE UYGULAMALARI

TOPRAĞIN BETONA KURBAN EDİLME DÖNEMİ

**TARIM, HAYVANCILIK VE ORMAN
POLİTİKALARI KURULU**

"Son ırmak kurduğunda, son ağaç yok olduğunda, son balık öldüğünde beyaz adam paranın yenmeyen birşey olduğunu anlayacak."

Kızılderili atasözü

"Son fabrika satıldığında, son üretici toprağını terk ettiğinde, beyaz AK Partili adam beton ve asfaltın yenmeyen bir şey olduğunu anlayacak"

21 Şubat 2018

Temel Karamollağolu

GİRİŞ

İçinde bulunduğumuz günler tarımın ne kadar önemli olduğunu, betona ve betonlaşmaya dayalı ekonomi ve siyasetin neden başarısızlığa mahkum olduğunu da açık bir şekilde ortaya koydu.

Koronavirüs küresel salgını ile birlikte, ülkelerin gıda arz güvenliği yeniden yüksek sesle dile getirilmeye tartışılmaya başlandı. Pandemi ile karşılaşan halkın ilk müracaatı gıda ürünlerine olmuştur. Özellikle uluslararası ticaretin sekteye uğraması, ülkelerin gıda arzı açısından kendi kendilerine yeterli olmalarının ve bu kapsamda tarım sektörünün önemini bir kez daha gözler önüne serdi

Peki, ülkemizde tarımın durumu nedir? İnşaat mı, tarım mı? Beton mu, toprak mı" sorularına karşı tercihimiz ne yönde olmuş? Kişi başına düşen tarım alanı artıyor mu azalıyor mu? Tarım ve hayvancılık ihracatımız ithalatımızdan fazla mı az mı? Aslında tüm bu sorulara verilecek cevaplar, tarımımızın içinde bulunduğu durumu ortaya koyan, uygulanan politikalar sonucu bulunduğumuz noktayı fotoğraflayan tespitler olacak.

Bu çalışmada, veriler ışığında 2002 sonrası tarım politika ve uygulamalarına ilişkin temel bazı sorunlar ile bu sorunların ortaya çıkardığı olumsuz sonuçlara yer verilmekte; tarım sektörüne ilişkin öncelikli çözüm önerileri sıralanmaktadır.

Günümüzde 3F krizlerinden bahsedilmektedir. Bunlar, Food, Fuel ve Finance (Gıda, Petrol ve Finans) olarak isimlendirilmektedir. Petrol ve finans krizlerine açık olan ve zafiyetleri bulunan Türkiye son dönemdeki yanlış tarım politikaları nedeniyle şu anda gıda krizine de kapı aralamıştır. Aşağıdaki tespit ve öneriler aklımızı bir an önce başımıza almamız gerektiğini göstermektedir.

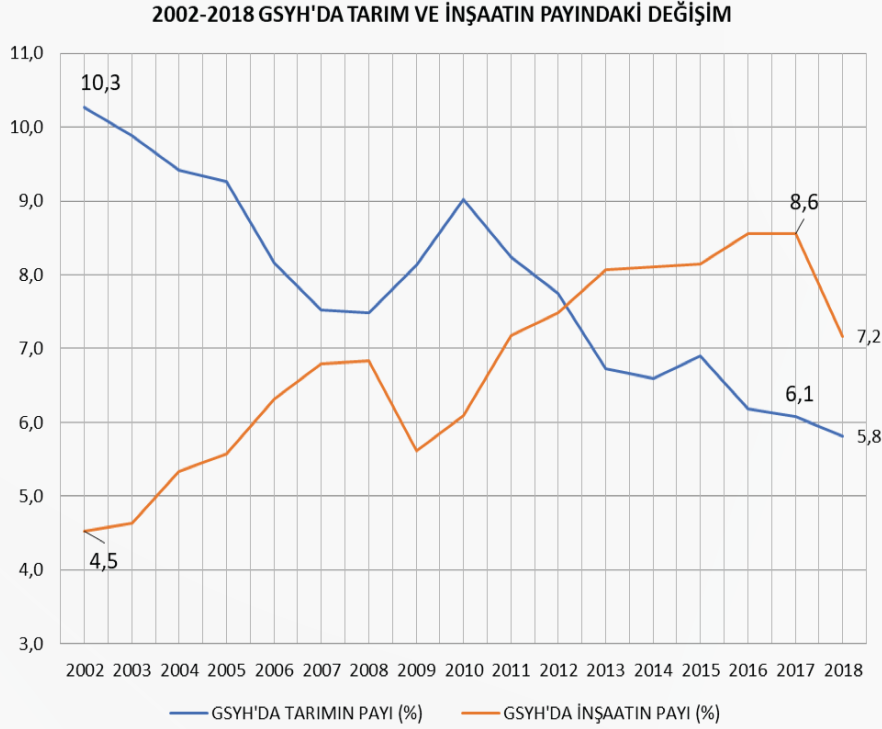
TARIM VE İNŞAATIN GSYH İÇİNDEKİ PAYLARINDA DEĞİŞİM

Tarım mı, toprak mı? Betonlaşma mı, üretim mi? sorularının cevabı tarım ve inşaatın 2002 yılından bu yana milli gelir içindeki payları açısından izlediği seyrinde gizli.

Aşağıdaki grafik, 2002 sonrasındaki tarım başta olmak üzere genel politikaların önemli bir yansıması mahiyetindedir.

Tarımın ikinci plana itildiği, **toprağın önemsizleştirildiği, buna karşılık betonun yüceltildiği** politikaların bir sonucu olarak, yüksek gıda enflasyonu yaşıyoruz. Gıdada dışa bağımlı hale geldik. Gıda arz güvenliğimiz ciddi riskler içeriyor. Dış ticaret dengesi tarım ve hayvancılık aleyhine işliyor. Cari açığımız artıyor.

Grafik 1: Tarım ve İnşaatın GSYH'daki Paylarının 2002-2018 Dönemindeki Değişim

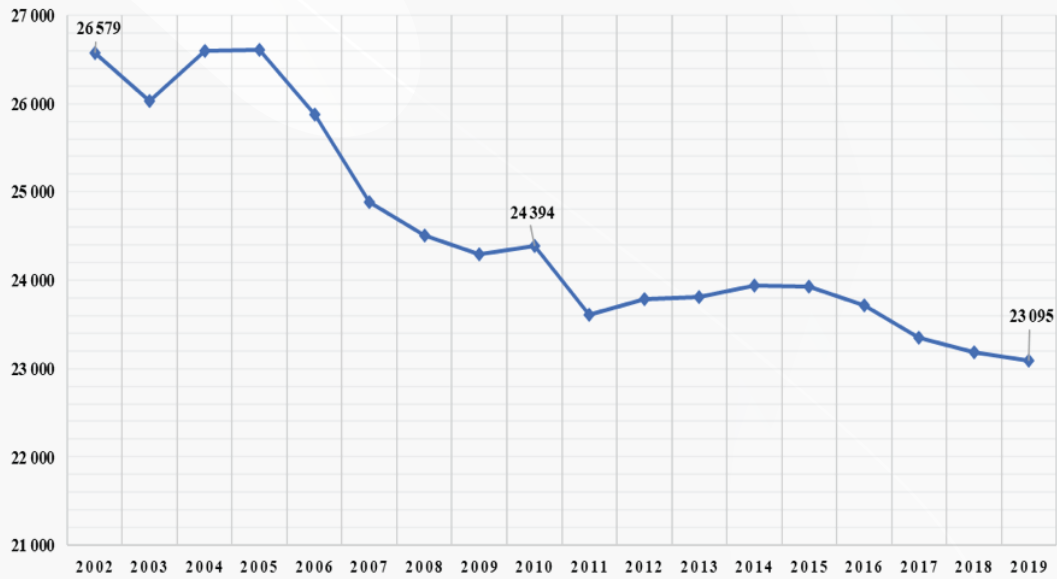
Kaynak: TÜİK, Gayrisafi yurt içi hasıla, iktisadi faaliyet kollarına (A21) göre cari fiyatlarla değer, pay, değişim oranı, 1998-2018 verileri, www.tuik.gov.tr

2002-2019 DÖNEMİNDE TARIM ALANLARINI TÜKETTİK

Erozyon ve benzeri doğal yitim süreçlerinin yanında, rant odaklı yapılaşmalar tarımsal alanları tehdit etmektedir. Aşağıdaki grafikte çayır ve mera hariç tarım alanlarında 2002-2019 döneminde meydana gelen düşüş açık bir şekilde görülmektedir.

Grafik 2: Çayır ve Mera Hariç Tarım Alanları (2002-2019) (1.000 Hektar)

ÇAYIR VE MERA HARIÇ TOPLAM TARIM ALANI (1.000 HEKTAR)

Kaynak: TÜİK verilerinden hareketle tarafımızdan oluşturulmuştur.

Çayır ve mera alanı için TÜİK tarafından 2001 Genel Tarım Sayımı verisi kullanıldığı ve sonraki yıllardaki değişimi yansıtmadığı için çayır ve mera alanı hariç tarım alanlarına ilişkin veri kullanılmıştır.

Mera alanlarımızın yaklaşık 15 milyon hektar alandan 8,5 milyon hektara düştüğü ileri sürülmektedir. Ancak TÜİK verilerinde çayır ve mera alanları 2001 yılından bu yana sabit bir şekilde 14.617 bin hektar olarak yer almaktadır. Bu nedenle çayır ve mera alanları ile ilgili verilerin güvenilirliği bulunmamaktadır. Yukarıdaki değerlendirmede tarım alanı hesabında bu nedenle çayır ve mera alanları hariç veriler dikkate alınmıştır.

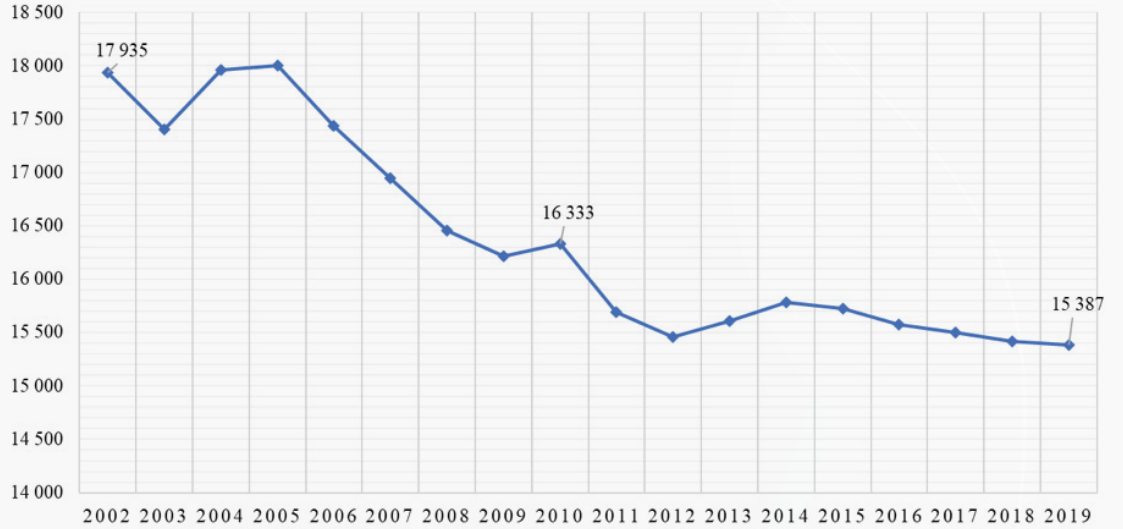
Ülkemizde sadece tarım için kullanılabilir alanlar küçülmektedir. Aynı zamanda tarım alanlarının ekilen, üretimde kullanılan kısımları da azalmaktadır. Çiftçi ekilebilir tarım alanlarını da ekme konusunda isteksizdir. Gübre, mazot, tohum başta olmak üzere artan tarım girdi maliyetlerine karşın, üreticinin ürettiği ürünün karşılığını alamaması ekilen alanı da küçültmektedir.

Artan maliyetlere rağmen çiftçiye sağlanması gereken desteklerin, mevzuatta öngörülen milli gelirin %1'lik tutarının çok altında kalması mevcut desteklemelerinde usul yönünden hatalı olması desteklemenin çiftçiye ulaşmamasına neden olmakta bu durumda çiftçinin tarlasını, ürününü ve ekmeğini her geçen gün azaltmaktadır.

2002-2019 döneminde aynı zamanda ekilen alan da düşüş eğilimindedir.

Grafik 3 : 2002-2019 Dönemi Ekilen Alan Miktarları (1.000 Hektar)

**EKİLEN TARIM ALANI (TAHILLAR VE DİĞER BİTKİSEL ÜRÜNLER)
(1.000 HEKTAR)**

Kaynak: TÜİK verilerinden hareketle tarafımızdan oluşturulmuştur.

2002 yılında Türkiye nüfusu 66.401.851 kişi iken, 2019 yılında 83 154 997 kişi olmuştur. **2002-2019 döneminde Türkiye nüfusu %25,2 artış göstermiştir.**

2002-2019 döneminde artan nüfus ve buna bağlı olarak artan gıda ihtiyacına rağmen tarım arazilerimiz %11,7 oranında azalmıştır. Kalan tarım yapılabilecek alanların bir kısmı da üreticinin para kazanamaması nedeniyle ekilmemektedir. Bu durum kişi başına düşen tarım alanı açısından daha da kötüdür. Kişi başına düşen tarım alanı 2019 yılında 2002 yılına göre %30,5'lik düşüşü ifade etmektedir.

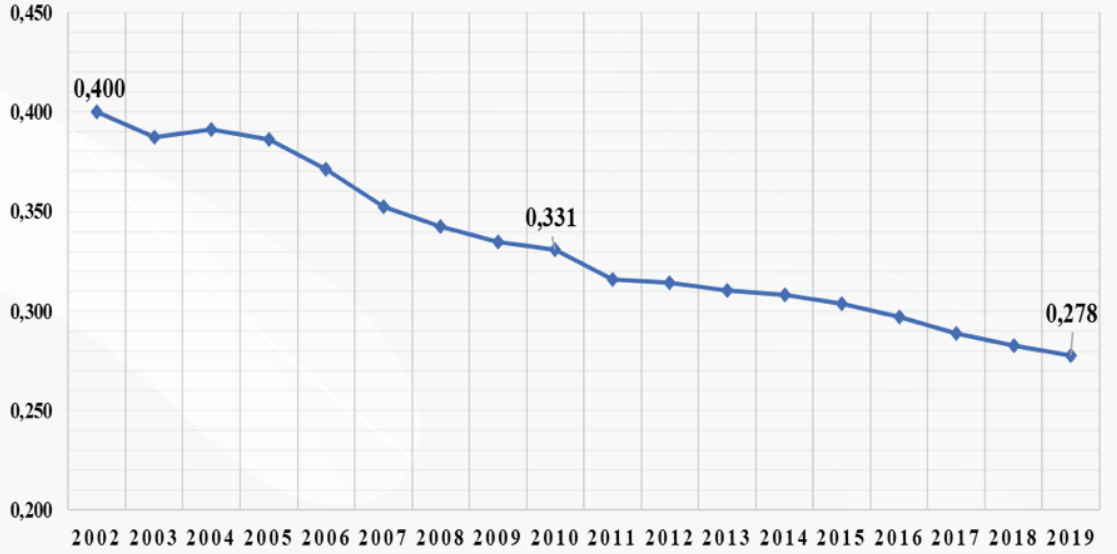
Tablo 1: Türkiye'de Tarım Alanları 2001-2019

Agricultural land, 2001-2019				(Bin Hektar - Thousand Hectares)			
	Toplam tarım alanı Total utilized agricultural land	Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanı Etilen alan Sown area	Nadas Fallow land	Sebze bahçeleri alanı Area of vegetable gardens	Süs bitkileri alanı Area of ornamental	Meyveler, içecek ve baharat bitkileri alanı Area of fruits, beverage	Çayır ve mera arazisi Land under permanent meadows and pastures
2001	40 967	17 917	4 914	909	-	2 610	14 617
2002	41 196	17 935	5 040	930	-	2 674	14 617
2003	40 644	17 408	4 991	911	-	2 717	14 617
2004	41 210	17 962	4 956	895	-	2 780	14 617
2005	41 223	18 005	4 876	894	-	2 831	14 617
2006	40 493	17 440	4 691	850	-	2 895	14 617
2007	39 504	16 945	4 219	815	-	2 909	14 617
2008	39 122	16 460	4 259	836	-	2 950	14 617
2009	38 912	16 217	4 323	811	-	2 943	14 617
2010	39 011	16 333	4 249	802	-	3 011	14 617
2011	38 231	15 692	4 017	810	4	3 091	14 617
2012	38 399	15 463	4 286	827	5	3 201	14 617
2013	38 423	15 613	4 148	808	5	3 232	14 617
2014	38 558	15 782	4 108	804	5	3 243	14 617
2015	38 551	15 723	4 114	808	5	3 284	14 617
2016	38 328	15 575	3 998	804	5	3 329	14 617
2017	37 964	15 498	3 697	798	5	3 348	14 617
2018	37 797	15 421	3 513	784	5	3 457	14 617
2019	37 712	15 387	3 387	790	5	3 525	14 617
Tarım ve Orman Bakanlığı				Censuses, for other Ministry of Agriculture and Forestry			
Rakamlar yuvarlamadan dolayı toplamı vermeyebilir.				Figures may not be equal to total due to rounding off.			
(CPA 2002) göre gruplandırılmıştır.				European Economic Community (CPA 2002).			
-Bilgi yoktur.				-Denotes magnitude null.			

Kaynak: TÜİK, Tarım alanı istatistikleri.

Grafik 4 : 2002-2019 Dönemi Kişi Başına Düşen Tarım Alanı (Çayır ve Mera Hariç) (Hektar)

KİŞİ BAŞINA DÜŞEN TARIM ALANI (ÇAYIR VE MERA HARIÇ) (HEKTAR)

Kaynak: TÜİK, Tarım alanı ve nüfus verilerinden hareketle tarafımızdan oluşturulmuştur.

Önümüzdeki dönemde gıda arz güvenliğinin artacağı önemle namütenasip bir tablo ile karşı karşıya bulunmaktayız. Bu yapıyı değiştirecek politikaların ivedi şekilde hayata geçirilmesi gerekmektedir.

2002-2017 DÖNEMİNDE ÇİFTÇİ KAYIT SİSTEMİNE (ÇKS) KAYITLI ÇİFTÇİ SAYISI AZALMIŞTIR.

Verdiği emeğin karşılığını alamayan çiftçi toprağa küsmektedir. Devletten gerekli desteğin de alınamamasının yansıması çiftçi kayıt sistemine kayıtlı çiftçi sayısındaki azalmadan da anlaşılmaktadır.

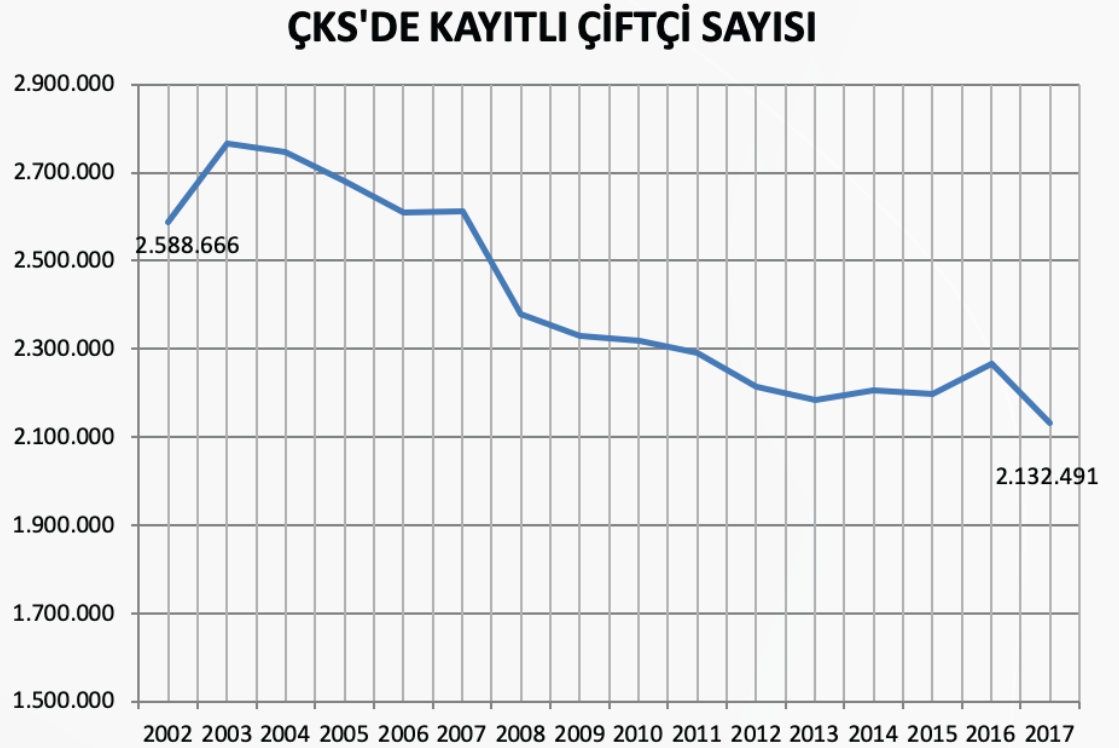
Aşağıdaki grafikten görüldüğü üzere, 2002 yılında 2.588.666 olan ÇKS'de kayıtlı çiftçi sayısı 2017 yılına gelindiğinde %17,6 azalışla 2.132.491'e düşmüştür.

Tarım nüfusundaki azalmadan daha önemli olan husus tarımdaki genç nüfusun azalması gerçeğidir. Genç nüfusun tarımdan uzaklaşması ile tarım hareket kabiliyeti daha kısıtlı, teknolojiye uyumu daha yavaş, güç gerektiren işlerde daha fazla zorlanan yaşlı nüfusa kalmaktadır. Genç nüfusun tarımda kalmamasının en temel nedenleri girdi maliyetlerindeki aşırı yükselmeye bağlı gelirin düşmesi ve daha önemlisi genç nüfusun tarımda gelecek görememesidir.

Mevcut yaşlı nüfusun enerjisinin tükendiği noktada yerine geçebilecek genç nüfusun olmaması zaten kendisine yetemeyen ülkemiz için kıtlık ve açlık sorunu demektir.

Tarım sektörü tecrübe, bilgi ve eğitim gerektiren bir sektördür. Çok hızlı tedbirler alarak genç nüfusu tekrar köylerine döndürerek unutmaya yüz tutan tarım bilgi ve tecrübelerini kullanmalarına olanak sağlamalıyız.

Grafik 5: Çiftçi Kayıt Sisteminde Kayıtlı Çiftçi Sayısı (2002-2017)

Aşağıdaki tabloda ise ÇKS'de kayıtlı çiftçi sayısı ile alan sunulmaktadır.

Tablo 2 : Çiftçi Kayıt Sisteminde Kayıtlı Çiftçi Sayısı ve Alan

ÇKS'DE KAYITLI ÇİFTÇİ SAYISI VE ALAN

Yıllar	Çiftçi sayısı	Alan (da)
2002	2.588.666	164.960.378
2003	2.765.287	167.346.718
2004	2.745.424	167.099.180
2005	2.679.737	165.826.141
2006	2.609.723	164.930.261
2007	2.613.234	167.277.814
2008	2.380.284	157.694.645
2009	2.328.731	154.360.407
2010	2.318.506	156.309.390
2011	2.292.380	152.048.523
2012	2.214.537	153.449.052
2013	2.183.270	147.293.244
2014	2.206.874	149.276.892
2015	2.197.319	148.004.195
2016	2.267.176	147.858.630
2017	2.132.491	148.702.081

Kaynak: Tarım ve Ormanlık Bakanlığı

Tarım sektörü ile analiz yapabilmek için gerekli olan verilerin kapsamı önem arz etmektedir. Ancak ÇKS sistemine kayıtlı çiftçiler ile ilgili verilerin 2017 sonrasına ait olanlara ulaşmak mümkün olmamıştır. Sistemin analizi ve bu analizlerden hareketle çözüm önerileri oluşturulması açısından veriler büyük önemi haizdir. Ancak bu en temel noktada da sınıfta kaldığımız görülmektedir.

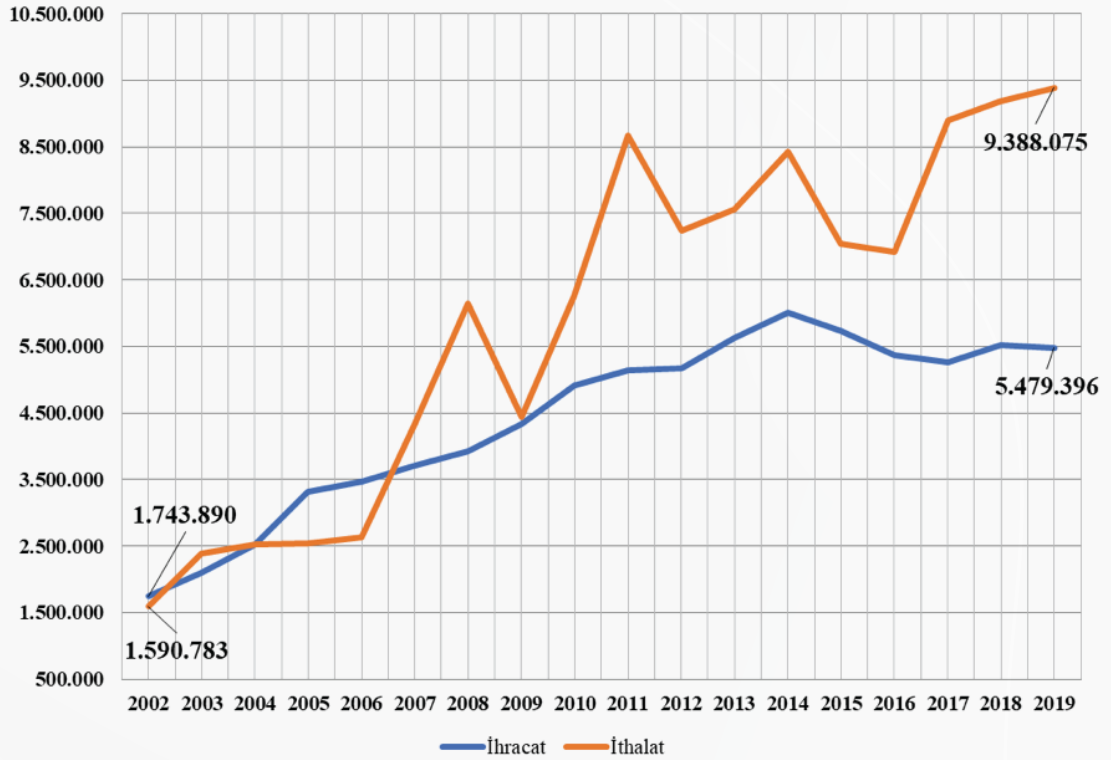
TARIM VE HAYVANCILIK ÜRÜN İTHALATI ARTMIŞ, İHRACATI AZALMIŞTIR

Tarımı ikinci plana iten, gıda arz güvenliğini kısa vadeli ithalat önlemleri ile aşmaya çalışan, yapısal sorunlara eğilmeyen hatalı tarım politika ve uygulamalarının bir sonucu olarak 2002-2019 döneminde tarım ithalatı, tarım ihracatından daha hızlı bir şekilde artış göstermiştir.

Tarımda kendi kendine yeterliliği ile övünen Türkiye, tarımsal alanda daha fazla ve artan bir şekilde dışa bağımlı hale gelmiştir. Dış ticaret dengesinde tarım ve hayvancılık ticareti aleyhimize dönmüş, cari açığın artışına etki yapan bir unsur haline gelmiştir.

Grafik 6 : Tarım ve Hayvancılık İthalat ve İhracat Rakamları 2002-2019 (1.000 \$)

Tarım-Hayvancılık İhracat ve İthalat Verileri (2002-2019) (1.000 \$)

Kaynak: TÜİK Dış Ticaret verilerinden hareketle tarafımızdan oluşturulmuştur.

2002 yılından 2019 yılına tarım ve hayvancılık ihracatı ABD doları bazında % 214,2 artmış iken, aynı dönemde ithalat artışı % 490,2 olarak gerçekleşmiştir.

2002 yılında tarım ve hayvancılık ihracatı toplamı ithalatın üzerinde iken, 15 yılın sonunda ihracat rakamları ithalatın çok gerisinde kalmıştır. Söz konusu dönemde toplam ithalat ile ihracat arasındaki fark 26,9 milyar ABD Dolarıdır. Dolayısıyla bu dönemdeki dış ticaret açığının 19.2 milyar dolarlık kısmı sadece tarım ve hayvancılık alanındaki hatalı tarım politika ve uygulamalarının sonucudur.

Et ve süt kurumu vasıtasıyla son yıllarda yapılan et ithali için harcanan para ülkemizdeki hayvancılık yapan nüfusun girdilerini düşürmek için kullanılsaydı hem paramız yerli üreticilerimizde kalacak hem de helal ve daha sağlıklı eti tüketicilerimize sunacaktık.

Girdi fiyatlarındaki aşırı yükselme ile üreticilerimiz damızlık hayvanlarını kestirmek zorunda kaldı bu durum beraberinde canlı hayvan ithalatını artırdı.

Tarımsal girdilerin aşırı artışı ve yanlış tarım politikaları ekilen tarım alanlarındaki ve genç tarım nüfusundaki azalmayı beraberinde getirdiği için bitkisel üretimde ithalat kapısını çalmaya zorladı ülkemizi.

Oysaki alınacak basit ama etkili tedbirler ile ithalat değil ihracat yapan bir ülke olabiliriz.

Tarım politikaları sadece gıda arz güvenliğimizi, çiftçimizin refahını, gıda enflasyonunu etkileyen bir husus değildir. Cari açığa kadar uzanan geniş ve önemli etkileri söz konusudur.

Tablo 3: Tarım ve Hayvancılık İthalat ve İhracat Rakamları (1.000 ABD Doları)

YIL	İHRACAT	İTHALAT	AÇIK/FAZLA
2002	1.743.890	1.590.783	153.106
2003	2.104.662	2.383.736	-279.074
2004	2.525.828	2.527.739	-1.911
2005	3.314.031	2.541.823	772.207
2006	3.466.631	2.634.345	832.286
2007	3.709.447	4.352.787	-643.340
2008	3.923.626	6.151.343	-2.227.716
2009	4.336.780	4.448.084	-111.304
2010	4.919.250	6.261.329	-1.342.079
2011	5.148.007	8.669.250	-3.521.244
2012	5.167.145	7.246.083	-2.078.938
2013	5.626.402	7.557.377	-1.930.976
2014	6.007.500	8.433.993	-2.426.493
2015	5.735.622	7.036.487	-1.300.865
2016	5.372.836	6.925.451	-1.552.615
2017	5.260.595	8.895.340	-3.634.745
2018	5.522.503	9.195.137	-3.672.634
2019	5.479.396	9.388.075	-3.908.679
2002-2019 Artış Oranı/ Toplam Açık	214,2%	490,2%	-26.875.012

Kaynak: TÜİK Dış Ticaret İstatistiklerinden hareketle tarafımızdan oluşturulmuştur.

DEĞERLENDİRME

Yukarıdaki veriler aslında pek çok sorunu net bir şekilde ortaya koyuyor. Bu nedenle aşağıda sorunlar, tespitler ve önerilere ana başlıkları ile yer vermekle iktifa edeceğiz.

► 2002 Sonrasında Uygulanan Tarım Politikalarında Temel Sorunlar:

- En temel ve hayati sorun, tarımı ikincil öncelikli bir sektör olarak gören anlayış, yaklaşım ve politikaların egemen olması.
- Ranta ve plansız yapılaşmaya feda edilen tarım arazileri, çayır ve meralar.
- Tarım Kanunu'nda öngörülen %1'lik desteği alamayan tarım sektörü.
- Etkinlikten uzak tarımsal destek politika ve uygulamaları.

SAADET

www.saaDET.org.tr

- Yapısal önlemler yerine, günü kurtarmaya yönelik, örneğin gıda fiyatlarını dizginlemek için kısa vadeli dış ticaret tedbirlerini devreye sokan politika anlayışı.
- Mazot, gübre, tarımsal ilaç, tohum ve tarım makineleri başta olmak üzere yüksek girdi maliyetleri ve dışa bağımlılık.
- Üretici birlikleri ve kooperatifleşmede yaşanan sorunlar.
- Üretici ile tüketici arasındaki aracılardan çokluğu ve üreticinin hak ettiğini alamaması.

► Yanlış tarım politikalarının ortaya çıkardığı başlıca sonuçlar:

- Tarım alanlarının küçülmesi, çiftçi sayısının azalması. Özellikle genç çiftçi sayısındaki azalma
- Özellikle bazı hayati tahıl ürünlerinde Türkiye'nin kendi kendine yeterliliğinin kalmaması.
- Yüksek gıda enflasyonu nedeniyle, Türkiye'de yaşayan her bir ferdin daha fazla maliyete katlanması ve fakirleşmesi.
- Artan cari açık, dış borçlanma.
- **Gıda arz güvenliği** riskinin ciddi boyutlara ulaşması.

► Ne Yapmalı:

- Her şeyden önce, tarım sektörüne hak ettiği önem verilmeli, üvey evlat muamelesi yapılmaktan vazgeçilmelidir. Beton yerine toprak, betonlaşma yerine, üretim tercih edilmelidir. Rantın yerine adil bölüşüm almalıdır.
- Artan nüfus ve gıda talebi dikkate alınarak, tarım sektörünün **gıda arz güvenliği** açısından vazgeçilmezliği ve önemi dikkate alınmalı; ulusal güvenlik açısından günümüzde geçerli olan bütüncül ve entegre güvenlik anlayışının bir sonucu olarak **gıda arz güvenliği Milli Güvenliğin bir bileşeni olarak kabul edilmeli ve tarım sektörüne yönelik politika ve uygulamalar bu hassasiyetle hayata geçirilmelidir.**
- Tarım alanlarının, çayır ve meraların, su kaynaklarının korunmasına yönelik ciddi önlemler alınmalı, imar aflarına tarım alanlarının betonlaştırılmasına son verilmelidir.

- Gıda enflasyonu ile mücadele için kısa vadeli dış ticaret önlemleri ile tarım sektörü daha fazla yıpratılmamalı, tarım sektöründeki sorunlar derinleştirilmemelidir.
- Kamusal desteklerden tarım sektörünün hakkı verilmelidir.
- Tarımsal desteklerin etkinliği için, bütüncül bir yaklaşımla ciddi önlemler geliştirilmelidir.
- Tarımda yapısal önlemleri hayata geçirecek şekilde kısa, orta ve uzun vadede yapılacakları içeren tüm paydaşların katkı ve görüşleri ile **master plan** hazırlanarak hayata geçirilmelidir.
- Yaş meyve ve sebzede lojistik süreçler iyileştirilmeli. Bu ürünlerdeki fire oranlarını azaltmak ve nihai tüketime sunulan ürün arzını arttırmak için önlemler geliştirilmelidir.
- Lisanslı depoculuk sistemi geliştirilmelidir. Böylece uzun süre saklanabilen ve standardize edilebilen tarım ürünlerinin depolanmasına ve derin bir piyasada ticaretine imkân verilmesi sağlanmalıdır.
- Tedarik zincirinde aracılardan fonksiyon ve payına ilişkin önlemler geliştirilmelidir. Bu kapsamda, üretici birliklerin tedarik zincirindeki fonksiyon payını artıracak politikalar oluşturulmalıdır.
- Tarım ürünlerine ait tedarik zincirindeki aksak rekabetin üretici ve nihai tüketiciyi olumsuz etkileyen yönlerini gidermek için politikalar geliştirilmelidir.
- Tarım sektörüne yönelik finansal ürünleri çeşitlendirilmeli ve finansman koşulları iyileştirmelidir. Sıfır vergi ve sıfır faiz ile üretim desteklenmelidir.
- Köyde yaşayan nüfusun sosyo ekonomik yapısı iyileştirilmeli en iyi şartlarda faydalanabileceği sağlık, eğitim ve diğer sosyal alanlar kurulmalıdır.
- Tarımı tarımsal sanayi ile birlikte geliştirmeli ihracı yapılan ürünleri hammadde olarak değil katma değeri daha yüksek olan işlenmiş ürünler olarak yapılmalıdır.
- Tarımsal sanayi ile tarım nüfusuna atıl zamanlarda istihdam olanağı sağlanmalıdır.
- Hanımefendileri becerilerine göre kooperatifleştirerek el sanatları , reçel, peynir, ekmek ..vb üretimi yaptırarak kentlerde yöresel köy ürünleri özlemini çeken tüketicilere aracısız olarak satışı yağlanmalıdır.

EK NOT: ULUSAL GÜVENLİK VE GIDA ARZ GÜVENLİĞİ

Soğuk Savaş döneminde ulusal güç göstergelerinin oluşturulmasında askeri güç ağırlıklı bir unsur olmuştur. Ancak uluslararası alanda meydana gelen dönüşümler nedeniyle askeri güç, ulusal gücün en önemli belirleyicisi olmaktan çıkmıştır. Bunun yerine ekonomi, bilim ve teknoloji, uluslararası rekabet ve etkide bulunma gibi unsurlar artan oranda önem kazanmıştır. Bu durum, yeni geliştirilen Kapsamlı Ulusal Güç **(Comprehensive National Power-CNP)** gibi göstergelere de yansımıştır. Aşağıdaki tabloda Kapsamlı Ulusal Güç göstergesinin alt unsurlarının ağırlıkları yer almaktadır. Tabloda dikkat çeken en önemli husus, ekonominin ulusal güç içindeki görece ağırlığıdır.

Tablo 3: CNP Yöntemine Göre Ulusal Gücün Temel Unsurlarının Toplam Güç İçindeki Ağırlıkları

Ulusal Gücün Unsurları	Ağırlığı
Toplam Ulusal Güç	1.00
Doğal Kaynaklar	0.08
Ekonomik Faaliyet Kapasitesi	0.28
Dış Ekonomik Faaliyet Kapasitesi	0.13
Bilimsel ve Teknolojik Kapasite	0.15
Toplumsal Gelişmişlik Düzeyi	0.10
Askeri Kapasite	0.10
Kamunun Düzenleme ve Kontrol Kapasitesi	0.08
Dış İlişkiler Kapasitesi	0.08

Kaynak: Pilsbury, Michale, (2000), *China Debates The Future Security Environment*, National Defense University Press.

Ekonomik unsurlar, ulusal gücün vazgeçilmez bir parçasıdır. 1500-2000 yılları arası Büyük Güçlerin Yükselişi ve Çöküşlerini inceleyen çalışmada, genel ekonomi ve verim dengelerinde zaman içinde meydana gelen değişiklikler ile tek tek güçlü devletlerin uluslararası sistem içinde sahip oldukları konum arasında gözlenebilir bir sebep-sonuç ilişkisi bulunmuştur. Buna göre, büyük güçlerin ekonomik yükselişi ve çöküşü ile önemli bir askeri güç (ya da dünya imparatorluğu) olarak gelişmesi ve gerilemesi arasında uzun dönemde çok açık bir ilişki mevcuttur. Küreselleşme süreci ile birlikte değişen husus, ulusal güç içinde ekonomik gücün görece öneminin daha da artmış olmasıdır .

Uluslararası rekabetin son beş yüzyıllık tarihi, askeri güvenliğin hiçbir zaman yeterli olmadığını göstermektedir. Büyük güç olmak, uluslararası sistemde diğer uluslara karşı güçlü ve gelişen bir ekonomik tabana sahip olmayı gerektirmektedir.

Ekonomik güvenliğin ulusal güvenliğin ayrılmaz bir bileşeni olduğu günümüzde, ulusal güvenlik bütüncül bir yaklaşımla ele alınmaktadır. Ulusal güvenlik literatüründe "entegre güvenlik" kavramı geliştirilmiştir. Bu kapsamda, milli güvenliğin sağlanması ve devamı için askeri güvenlik unsurları yanında ekonomi, sağlık kurumsal gelişmişlik düzeyi, dışı ilişkiler kapasitesi, diplomasi gibi pek çok unsurunda da ulusal güvenlik kapsamında değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda gıda arz güvenliği ülkeler açısından önemli bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır.

Günümüzde 3F krizlerinden bahsedilmektedir. Bunlar, Food, Fuel ve Finance (Gıda, Petrol ve Finans) olarak isimlendirilmektedir. Petrol ve finans krizlerine açık olan ve zafiyetleri bulunan Türkiye şu anda gıda krizine de kapı aralamıştır.

Gıda arz güvenliği, ülkenin gıda ihtiyacının yeterli ve devamlı surette sağlanmasını içermektedir. Dünya nüfus artışı, küresel ısınma, tarım alanlarının azalması, kuraklık, sel ve benzeri felaketler nedeniyle tarımsal ürün rekoltelerindeki düşüşler önümüzdeki dönemde gıda arz güvenliğini her zamankinden daha önemli hale getirmektedir. Pek çok ülke, gıda arz güvenliği ve bu kapsamda tarımın korunması, sürdürülebilirliği için ciddi stratejiler geliştirmekte, eylem planları ortaya koymaktadır.

Türkiye ise, gıda arz güvenliği ve bu kapsamda tarımsal üretimin sürdürülebilirliği konusunda ileri ve yeni adımlar atmak yerine, sürekli hatalı politika ve uygulamalara imza atmaktadır.